

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
OSNABRÜCK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
(GERMANY)
КАСН-ОНМУ: ЦЕНТР ВИВЧЕННЯ КИТАЮ
ВЕЛИКОТИРНОВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СВ. КИРИЛА ТА
МЕФОДІЯ (БОЛГАРІЯ)
ІНСТИТУТ КРИМІНАЛЬНИХ НАУК ТА ПРИКЛАДНОЇ КРИМІНОЛОГІЇ (МОЛДОВА)
ASOCIATIA OBSTEASCA "PERSPECTIVA" (MOLDOVA)
АСОЦІАЦІЯ ПРАКТИКУЮЧИХ ПСИХОЛОГІВ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ (УКРАЇНА)
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МЕДИЦИНИ ТА ФАРМАЦІЇ ІМ. НІКОЛАЄ ТЕСТЕМІЦАНУ
РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВИ, КАФЕДРА ПСИХІАТРІЇ, НАРКОЛОГІЇ ТА МЕДИЧНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЇ У СУЧАСНОМУ ІННОВАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

III Міжнародної науково - практичної
конференції

13 - 14 травня 2022 року

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
OSNABRÜCK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
(GERMANY)
КАШ-ОНМУ: ЦЕНТР ВИВЧЕННЯ КИТАЮ
ВЕЛИКОТИРНОВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СВ. КИРИЛА ТА
МЕФОДІЯ (БОЛГАРІЯ)
ІНСТИТУТ КРИМІНАЛЬНИХ НАУК ТА ПРИКЛАДНОЇ КРИМІНОЛОГІЇ (МОЛДОВА)
ASOCIATIA OBSTEASCA "PERSPECTIVA" (MOLDOVA)
АСОЦІАЦІЯ ПРАКТИКУЮЧИХ ПСИХОЛОГІВ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ (УКРАЇНА)
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МЕДИЦИНИ ТА ФАРМАЦІЇ ІМ. НІКОЛАЄ ТЕСТЄМІЦАНУ
РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВИ, КАФЕДРА ПСИХІАТРІЇ, НАРКОЛОГІЇ ТА МЕДИЧНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ

**ACTUAL ISSUES
OF PSYCHOLOGY IN THE MODERN
INNOVATIVE SPACE**

**I INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND
PRACTICAL CONFERENCE PAPERS
VOLUME**

May 13-14, 2022

УДК 159.9:001.895-047.37(082)

A437 <https://doi.org/10.33082/onmu/airpmis-2020>

Рекомендовано до друку Вченою радою Одеського національного морського університету. *Протокол № 10 від 27.04.2022 року.*

Редакційна колегія:

Р. П. Шевченко, д. психол.н., проф., завідувач кафедри практичної психології ННМГІ ОНМУ;

О. А. Діколь-Кобріна, ст. викладач кафедри практичної психології ННМГІ ОНМУ.

A437 **Актуальні** питання психології у сучасному інноваційному просторі : Збірник матеріалів міжнародної наук.-практ. конф., м. Одеса, ОНМУ, 13-14 травня 2022 р. / Редкол. : Р. П. Шевченко, О. А. Діколь-Кобріна. – *Одеса : Видавництво «Друк Південь»*, 2022. – 234 с.

Матеріали збірника відображають результати досліджень, що здобуті в процесі науково-дослідної роботи професорсько-викладацьким складом закладів вищої освіти України та зарубіжжя, провідних науковців, практиків, студентів та молодих науковців. Збірник може бути використаний для підвищення якості підготовки фахівців з психології та вдосконалення педагогічного процесу.

УДК 159.9:001.895-047.37(082)

Матеріали друкуються мовою оригіналу в авторській редакції

© Колектив авторів, 2022

© Видавництво «Друк Південь», 2022

МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-ПСИХОЛОГІВ

А. В. Кернас

Кандидат психологічних наук,
Доцент кафедри практичної психології,
Одеський національний морський університет
м. Одеса, Україна

О. С. Москалик

Студентка 4 курсу факультету психології
Одеський національний морський університет
м. Одеса, Україна

В даний час все більше уваги приділяють проблемі мотивації пізнавальної та навчальної діяльності студента. Даний аспект пов'язаний з дедалі більшими вимогами до професіонала, зокрема до майбутнього фахівця-психолога. Важливим є і те, як він розмірковує, і вміння та швидкість вирішення нестандартних завдань, і можливість знаходити оптимальні альтернативні рішення, і оцінювати ризики та наслідки тих чи інших дій. На швидкість та рівень розвитку майбутнього спеціаліста особливий вплив надає рівень включеності в процес оволодіння професією, якому сприяє високий рівень мотивації навчально-професійної діяльності.

Дослідженню сутності та структури мотивації присвячені роботи В. Вілюнаса, С. Смирнова, Л. Столяренка, О. Філіппова та ін. Зміст мотивації навчальної діяльності досліджений в роботах І. Зимньої, Є. Комарова, Н. Мешкова, В. Якуніна та ін. Фактори, що визначають розвиток системи мотивації навчальної діяльності, досліджувалися Ф. Апіш, С. Івановим, Н. Лаврентьевою, А. Марковою та ін. Питанням формування мотивації навчально-професійної діяльності присвячені дослідження В. Безрукова, Е. Зеєра, С. Каверіна, Є. Клімова, А. Овчаренко, Л. Щербакова та ін. Практичним питанням активізації мотивації професійної діяльності присвячені роботи В. Орлова, Н. Тітової, В. Юдіна та ін.

Отже, багатьма вченими та дослідниками визнано рушійну

силу мотивації, як в поведінці та діяльності людини в цілому, так і в процесі становлення та оволодіння професією, зокрема. Проте, особливості внутрішньої мотивації студентів в різні періоди навчання освітлені, на наш погляд, недостатньо, а дослідження особливостей мотивації навчально-професійної діяльності та її вплив на становлення майбутніх фахівців-психологів дослідженні фрагментарно. Тому соціальна значущість та недостатнє вивчення окресленої наукової проблеми й зумовили вибір теми дослідження.

Аналіз науково-дослідної літератури, проведений у межах теоретичної частини дослідження, показав, що в галузі вивчення навчально-професійної мотивації діяльності студентів накопичено значний науковий потенціал. Проте проблема впливу мотивації навчально-професійної діяльності на становлення майбутніх фахівців-психологів викликає досить великий інтерес, особливо у зв'язку з реформуванням системи освіти та сучасними вимогами, які висуваються до випускників вишів.

Виходячи з теоретичного аналізу проблеми, було розроблено план емпіричного дослідження, який включав такі етапи:

1. Розробка програми та підготовка до дослідження;
2. Збір даних;
3. Обробка даних методами математичної статистики;
- 4.

Інтерпретація даних.

Вибірка дослідження становила 74 особи віком від 17 до 22 років. Учасники дослідження є студентами факультету психології. У дослідженні взяли участь студенти 1 курсу – 30 осіб, студенти 2 курсу – 27 осіб, студенти 4 курсу – 17 осіб.

Для збору емпіричних даних дослідження використовувалися такі психодіагностичні методики:

- 1) Тест «Смисложиттєві орієнтації» Д. Леонтьєва [1];
- 2) Методика «Морфологічний тест життєвих цінностей» В. Сопова, Л. Карпушиної [2]

Методика «Смисложиттєві орієнтації» Д. Леонтьєва (адаптована версія тесту «Мета в житті» Джеймса Крамб і Леонарда Махолік) дозволяє оцінити «джерело» сенсу життя респондентів, який може бути визначений ними в якості мети, процесу, результату або у всіх трьох складових життя, щоб потім отримати можливість знайти відмінності в них для двох груп досліджуваних.

Показники тесту включають в себе загальний показник осмисленості життя, а також 5 субшкал, що відображають три

конкретні смисложиттєві орієнтації та два аспекти локусу контролю:

1. «Цілі в житті».
2. «Процес життя або інтерес та емоційна насиченість життя».
3. «Результативність життя або задоволеність самореалізацією».
4. «Локус контролю – Я (Я – хазяїн життя)».
5. «Локус контролю – життя або керованість життя».

Методика «Морфологічний тест життєвих цінностей» (МТЖЦ) В.Сопова, Л. Карпушиної призначена для вивчення мотиваційно-ціннісної структури особистості. Основним діагностичним конструктом МТЖЦ є термінальні цінності: «Розвиток себе», «Духовне задоволення», «Креативність», «Активні соціальні контакти», «Власний престиж», «Високе матеріальне становище», «Досягнення», «Збереження власної індивідуальності».

За результатами тесту «Смисложиттєві орієнтації» ми отримали наступні дані. По-перше, ми порівняли показники смисложиттєвих орієнтацій з аналогічними даними, отриманими автором методики на вибірці стандартизації. Порівняння показало, що у дослідженій нами вибірці середні значення шкал смисложиттєвих орієнтацій відповідають середнім значенням Д. Леонтьєва.

По-друге, ми провели порівняння отриманих даних між студентами 1, 2 та 4 курсів навчання. Високі середньогрупові результати демонструють студенти 1 курсу, а низькі – студенти 4 курсу, що здавалося би парадоксальним. Однак, якщо взяти до уваги, що перед студентами випускного курсу ставляться нові завдання, які вимагають від них нових рішень (що робити далі, чи продовжувати навчання, чи будувати кар'єру?), то все це неминуче впливає на характер смисложиттєвих орієнтацій, викликаючи специфічну «кризу сенсу життя». Варіативність тестових даних, тобто розкид даних від мінімальних до максимальних значень, вищий в групі студентів-психологів 2 курсу.

Нами було отримано статистично достовірні відмінності ($p \leq 0,05$) між студентами 1 та 4 курсу навчання за такими показниками субшкал тесту як «Цілі в житті», «Результативність життя», «Загальний показник осмисленості життя».

В результаті застосування методики «Морфологічний тест життєвих цінностей» ми отримали дані, описані нижче.

Для студентів 1 курсу найбільш значущими виявляються цінності духовно-моральної спрямованості: «Духовне задоволення» (6,27), «Креативність» (6,10), «Саморозвиток» (5,83), «Активні соціальні контакти» (5,43). Найменш значущими виступають цінності егоїстично-престижної (прагматичної) спрямованості: «Досягнення» (5,30), «Збереження власної індивідуальності» (4,5), «Високе матеріальне становище» (4,43), «Власний престиж» (3,97).

У студентів 2 курсу вищу значущість займає цінність егоїстично-престижної спрямованості «Збереження власної індивідуальності» (7,59), далі йдуть цінності духовно-морального спрямування «Саморозвиток» (6,7), «Духовне задоволення» (6,7), «Креативність» (6,44), «Активні соціальні контакти» (5,93). Найменш значущими виступають пріоритети егоїстично-престижної спрямованості «Власний престиж» (5,44), «Досягнення» (4,85), «Високе матеріальне становище» (4,67). На відміну від студентів 1 курсу, у студентів 2 курсу не спостерігається яскраво вираженої духовно-моральної спрямованості діяльності, на першому місці – цінність «Збереження власної індивідуальності».

Література

1. Бурлачук, Л. Психодіагностика. - СПб.: Питер, 2018. – 384 с.
3. Луценко О.Л. Практичні роботи з психодіагностики. – Х.: ХНУ ім. Каразіна, 2018.